

***ЛИТЕРЛІК ШАМАЛАРМЕН ЖҰМЫС
ЖАСАУ АЛГОРИТМІ***

2. ЛИТЕРЛІК ШАМАЛАРМЕН ЖҰМЫС

Мәндері мәтін болып табылатын шамалар литерлік шамалар деп аталады.

Литерлік шамалармен жалғастыру, мәтіннің ұзындығын анықтау, қиып алу операциялары орындалады.

Var a:string;

Программаның бұл үзіндісінде:

a жолдық типті айнымалы шама

Жалғастыру(жапсыру) операциясы

Жолдарды жапсыру үшін бізге «+» таңбасымен белгіленеді және екі мәтінді біріктіреді.

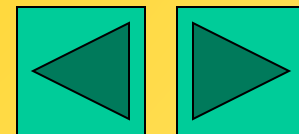
writeln(a+b); немесе **c:=a+b;**

Мысал: **‘бала’** және **‘пан’** сөздерін жалғастыру программасын қарастырайық.

```
Program _1;  
var a, b: string;  
begin  
    a:='бала';  
    b:='пан';  
    writeln(a+b);  
end.
```

Жауабы: сөз

«балапан»

Жолдың ұзындығын анықтау

Length (a)

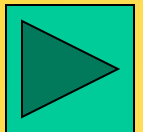
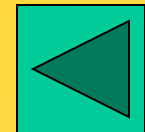
Мәтіннің ұзындығы ондағы символдар санымен анықталады. Ол мына команда арқылы анықталады
writeln(length(a));

Мысал: **“Информатика”** сөзінің ұзындығын табу программасын құр

```
Program _2;  
  var a: string;  
  
begin  
  a:='информатика';  
  writeln(length(a));  
end.
```

Жауабы:

11

Сөз тіркестерін қиып алу операциясы

Сору (a, n, k);

Бұл операцияның көмегімен мәтіннен үзінді қиып алуға болады, яғни a жолындағы n позициясынан (орнынан) бастап k дана символды қиып алады.

Мысал: «программа» сөзінен «грамм» сөзін қиып ал.

```
Program _3;  
var a: string;
```

```
begin
```

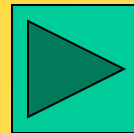
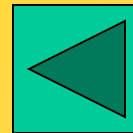
```
  a:='программа';
```

```
  writeln(copy(a,4,5));
```

```
end.
```

Жауабы

«грамм»

Сөз тіркестерін жою процедурасы

Delete (a, n, k)

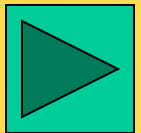
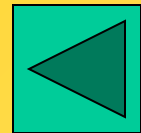
a жолындағы **n** позициясынан бастап **k** символдарды жояды.

Мысал: “Қазақстан” сөзінен “стан” сөзін жою программасын құр

```
Program _4;  
var a: string;  
begin  
    a:='қазақстан';  
    delete(a,6,4);  
    writeln(a);  
end.
```

Жауабы:

«ҚАЗАҚ»

Сөз тіркестерін кірістіру процедурасы

Insert (a1, a2, n)

a1 сөз тіркесін **a2** тіркесінің **n**-ші нөмірінен(позициясынан) бастап кірістіру.

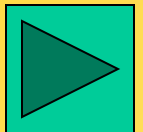
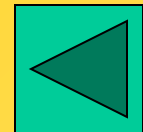
Мысал:Мына сөздерді ретімен орналастыр.

‘-алтын’, ‘кітап қазына’

```
Program _5;  
var a: string;  
begin  
    a1:=' -алтын';  
    a2:='кітап қазына'  
    insert(a1,a2,6);  
    writeln(a2);  
end.
```

Жауабы:

“кітап-алтын қазына”

INSERT

copy

***Үйге тапсырма:
1.14 тақырып 82 бет
есеп: 11,12***

string

length

delete

